

Nabídka, Poptávka, Tržní rovnováha

(Tomáš Volek, Ivana Faltová Leitmanová)

Nabídka (S - Supply)

Nabídka představuje množství statků, které jsou firmy ochotny vyrábět a prodávat.

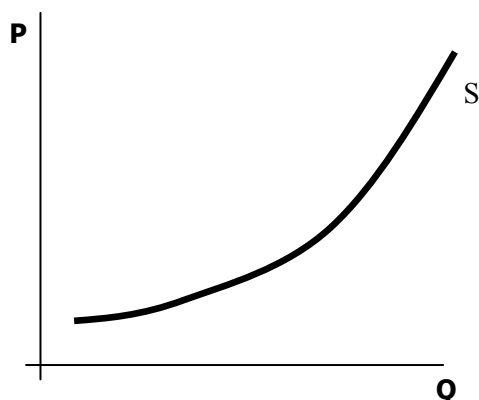
Nabídku můžeme rozdělit na 3 druhy.

- INDIVIDUÁLNÍ nabídka - nabídka jednoho výrobce
- DÍLČÍ (TRŽNÍ) nabídka - jediného výrobku od různých výrobců
- CELKOVÁ (AGREGÁTNÍ) nabídka - je daná objemem výroby všech výrobců a cenami za které je chtějí výrobci prodat

Křivka nabídky - nabídka je znázorněna křivkou nabídky a nabízené množství bodem na této křivce.

Základní veličiny jsou cena (P) a objem (Q).

Cena je tedy nezávislá a objem závislá proměnná.

Od pojmu nabídka musíme odlišit termín nabízené množství a nabídka.

Nabídka je znázorněna celou křivkou nabídky. Nabízené množství – grafickým znázorněním je bod na křivce nabídky (objem nabídky při konkrétní ceně).

Posuny v nabídce

- Posun po křivce (vlivem změna změny ceny)
- Posun křivky (změna nabídky vyvolána necenovými vlivy)

Poptávka (D- Demand)

Udává množství určitého výrobku či služby (statku), který je spotřebitel ochoten a schopen si nakoupit při různých cenách

Poptávka je určena množstvím (Q) poptávaných výrobků či služeb a jejich cenami (P)

Poptávku můžeme rozlišit také na 3 druhy

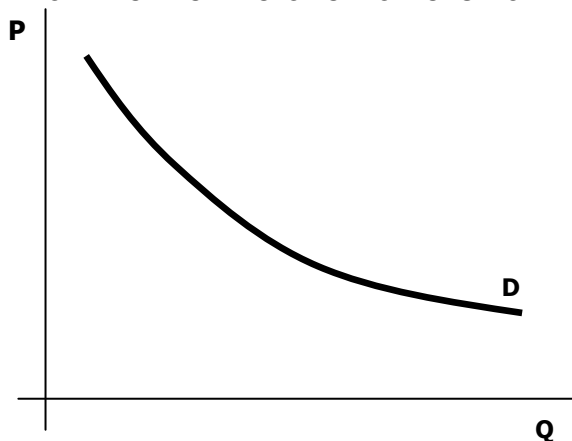
- INDIVIDUÁLNÍ poptávka- poptávka jediného kupujícího (poptávka po produkci jediného výrobce)
- TRŽNÍ (díličí) poptávka - poptávka po jednom výrobku od různých výrobců (součet individuálních poptávek)
- CELKOVÁ poptávka (agregátní) – celkový souhrn všech zamýšlených koupí na trhu, vznik - součtem tržních poptávek na všech dílčích trzích.

Poptávka je limitována rozpočtovým omezením (Efektivní koupěschopná poptávka).

Křivka poptávky je klesající a je dána

- a) objem zboží, které si chtějí kupující koupit v rámci svého rozpočtového omezení (Q)
- b) ceny (P) za které je chtějí získat.

Vztah mezi těmito dvěma veličinami zobrazuje křivka poptávky.

Poptávka je znázorněna celou křivkou poptávky. Poptávané množství - grafickým znázorněním je bod na křivce poptávky.

Posuny v poptávce

Musíme důsledně odlišovat pojmy:

- Posun po křivce (změna pop. množství vlivem změny ceny).
- Posun křivky (změna pop. vyvolaná jinými než cenovými vlivy).

Tržní rovnováha

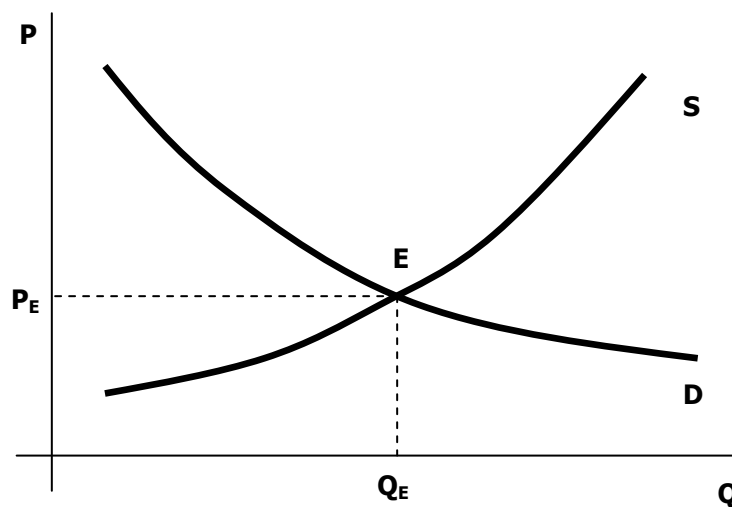
Tržní rovnováha nastává při ceně a množství, kdy jsou síly nabídky a poptávky vyrovnané

Poptávka = Nabídce ($Q_s = Q_d$; $P_s = P_d$)

Tento stav je vzácný dosahuje se ho krátkodobě

- rovnovážná cena (P_E)
- rovnovážné množství (Q_E)

Cena, která vzniká při aktuálním vztahu nabídky a poptávky tržní cenou. Při změnách nabídky či poptávky dochází k nabídkovým či poptávkovým posunům k vytvoření nové rovnováhy.

Zdroje

HLADKÝ, Jan a Ivana FALTOVÁ LEITMANOVÁ. *Mikroekonomie I*. 1. vyd. Č. Budějovice: Jihočeská univerzita, 1997, 93 s. ISBN 80-7040-201-6.

KRUGMAN, Paul R a Robin WELLS. *Microeconomics*. 3rd ed. New York: Worth Publishers, c2013, xxxii, 593 s., [41] s. příl. ISBN 978-1-4292-8342-7.

MACÁKOVÁ, Libuše. *Mikroekonomie: (základní kurz)*. 4. vyd. Slaný: Melandrium, 1997, 277 s. ISBN 80-901801-2-4.

PŘÍKLADY

Poptávku můžeme vyjádřit rovnicí:

$$Q_D = a - b \cdot P$$

a... konstanta

b... směrnice, vyjadřuje sklon poptávky

Nabídku můžeme vyjádřit rovnicí:

$$Q_S = c + d \cdot P$$

c.....konstanta

d.... vyjadřuje sklon křivky nabídky

Vzorový příklad

Předpokládejme, že máme trh s jablky je v daném státě – uzavřený trh. Poptávka v daném státě je dána rovnicí $Q = 20 - 0,3P$. Domácí nabídka je dána rovnicí $Q = 15 + 0,2P$.

a) Určete rovnovážnou cenu a množství

b) Určete novou rovnovážnou cenu a množství pokud by se trh otevřel. Nabídka zahraničních subjektů je dána rovnicí $Q = 2 + 0,1P$ (řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky)

Řešení

a)

$$Q_D = a - bP$$

$$Q = 20 - 0,3P$$

$$Q_S = c + d \cdot P$$

$$Q = 15 + 0,2P$$

Pro výpočet rovnováhy se $Q_S = Q_D$

$$20 - 0,3P = 15 + 0,2P$$

$$P = 5/0,5$$

$$P = 10$$

$$Q = 15 + 0,2P = 15 + 0,2 \cdot 10 = 17$$

$$Q = 17$$

rovnovážná cena $P_e = 10$

rovnovážné množství $Q_e = 17$

b)

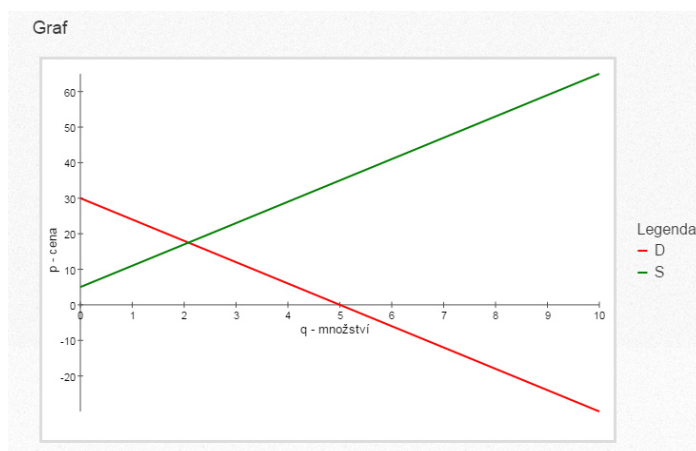
$$Q_D = a - bP$$

$$Q = 20 - 0,3P$$

$$Q_S = c + d \cdot P$$

$$Q = (15 + 0,2P) + (2 + 0,1P)$$

$$Q = 17 + 0,3P$$

Pro výpočet rovnováhy se $Q_s = Q_D$

$$20 - 0,3P = 17 + 0,3P$$

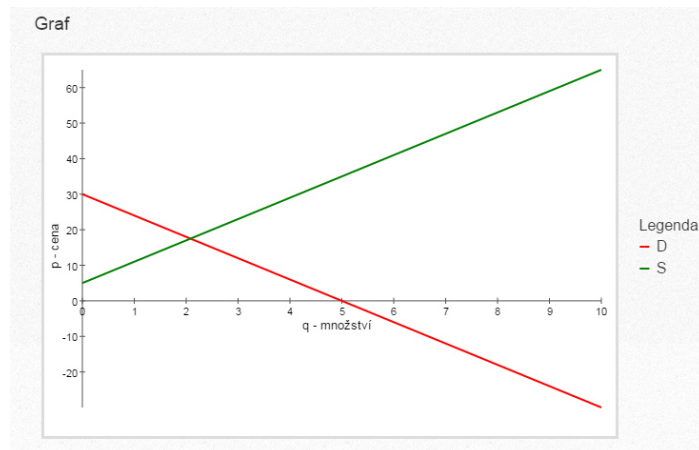
$$P = 3 / 0,6$$

$$P = 5$$

$$Q = 17 + 0,3 \cdot 5 = 18,5$$

Nová rovnovážná cena $P_e = 5$

Nové rovnovážné množství $Q_e = 18,5$

Příklady na domácí procvičení

(S pomocí simulátoru mikroekonomických modelů)

1. Poptávka po výrobku je dána funkcí $Q = 25 - 3P$ a nabídka je dána rovnicí

$$Q = 1 + P$$

a) Určete rovnovážnou cenu a množství na trhu

b) Určete novou rovnovážnou cenu a množství pokud se rovnice poptávky změní na formu $Q = 31 - 3P$ (řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky)

2. Předpokládejme, že trh s pórkem je uzavřený. Poptávka po pórku na trhu je dána rovnicí $Q = 22 - 0,25P$. Domácí nabídka je dána rovnicí $Q = 16 + 0,15P$. Nabídka pórku zahraničních subjektů je dána rovnicí $Q = 2,5 + 0,10P$.

a) Určete rovnovážnou cenu a množství

b) Určete novou rovnovážnou cenu a množství pokud by se trh otevřel. (Řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky)